

معاون اقتصادی دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی در گفت‌وگو با «ایران» تشریح کرد

۴ گام برای بین‌المللی کردن مناطق آزاد ایران

از سال ۱۳۷۲ که نخستین منطقه آزاد کشور (کیش) مجوز قانونی دریافت کرد تاکنون بحث‌های بسیاری پیرامون عملکرد مناطق آزاد کشور مطرح بوده است. در مقابل موافقان، مخالفان در طول دهه‌های اخیر اعتقاد داشتند که این مناطق نتوانسته‌اند در دستیابی به اهداف خود موفق شوند. این در حالی است که احمد جمالی، معاون اقتصادی دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی در گفت‌وگو با «ایران» اعتقاد دارد با توجه به اینکه در قانون اهداف کمی برای این مناطق تعریف نشده است، بررسی عملکرد مناطق آزاد به صورت دقیق امکان‌پذیر نیست. با این حال به گفته وی زمانی که عملکرد مناطق آزاد را با سرزمین اصلی مقایسه می‌کنیم شاهد عملکرد موفق این مناطق هستیم. براساس اظهارات جمالی، تجربه و سرعت راه‌اندازی مناطق آزاد در دنیا و پیش‌تازگی کشورهای توسعه یافته در این امر نشان می‌دهد که این مناطق چه تأثیری در توسعه اقتصادی کشورها دارد.

ایجاد و راه‌اندازی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی چه پشتوانه‌ای در اقتصاد جهانی دارد؟

در خصوص مناطق آزاد و ویژه اقتصادی به‌عنوان یک پدیده در ابتدا باید دید که در دنیا و کشورهای پیرامون ما چه اتفاقاتی افتاده است و این رخدادها چه تفاوتی با کشور ما داشته است. تا پیش از دهه ۱۹۷۰ میلادی در دنیا کمتر از ۱۰۰ منطقه آزاد و ویژه وجود داشت، ولی امروزه حدود ۶ هزار منطقه آزاد و ویژه در جهان فعال هستند. این رشد بسیار بالا حاکی از نقش و سهم قابل توجه این مناطق در اقتصاد کشورهاست، چرا که درگیر این صورت کشورها برای تأسیس این مناطق تا این اندازه مشتاق نبودند. در دنیا تمام مناطق آزاد، ویژه اقتصادی، محصور گمرکی، بندری، تجاری و... را ذیل یک عنوان مناطق ویژه اقتصادی قرار می‌دهند که در ایران به دو بخش مناطق آزاد و ویژه اقتصادی تقسیم شده است.

مناطق آزاد چه نقشی می‌تواند در توسعه اقتصادی داشته باشد؟

تجربه چهار دهه اخیر نشان می‌دهد که این مناطق به‌عنوان موتور توسعه اقتصاد کشورها و نردبان پیشرفت نقش آفرینی کرده‌اند. این نقش بخصوص در کشورهای شرق آسیا بیشتر دیده می‌شود. از سوی دیگر توسعه مناطق آزاد تنها منحصر به کشورهای در حال توسعه نیست و همه کشورها به دنبال توسعه این مناطق بوده‌اند. به طوری که بررسی سیر تکامل مناطق آزاد در دنیا حاکی از سیر صعودی با سرعت بسیار بالایی است. در کشورهای پیرامون ایران مانند عمان، پاکستان، امارات، ترکیه و... نیز همه به دنبال توسعه جدی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی بوده و هستند. در مجموع می‌توان گفت که تمرکز تمام کشورهای دنیا به توسعه این مناطق نشان دهنده درست بودن این مسیر است.

در کشور ما این مناطق توانسته‌اند همان نقشی را که در سایر کشورها ایفا کرده‌اند، داشته باشند؟

این که در ۳۰ سال اخیر چگونه با مناطق آزاد برخورد کردیم موضوع دیگری است که نیاز به بررسی دارد. در ابتدا مناطق آزاد در کشور ما محدود به سه منطقه کیش، چابهار و قشم می‌شد که پس از تصویب قانون مناطق ویژه در سال ۱۳۸۴ بتدریج سایر مناطق نیز شکل گرفتند. بدین ترتیب مناطق آزاد ارس، بندرانزلی،

